

青海鱼类的新种 I*

張春霖 張玉玲

(中国科学院动物研究所)

1959年在青海采得鱼类数种, 經鉴定有2种是新种, 均属于鲤科 Cyprinidae, 弓鱼亚科 Schizothoracinae, 裸鲤属 *Gymnocypris*, 其中之一种定名为郑氏裸鲤 *Gymnocypris chengi*, 以資紀念鳥类学家郑作新教授对中国鳥类学的贡献。今将2新种描述于后:

郑氏裸鲤 *Gymnocypris chengi* sp. nov. (图1—2)

(地方名: 厚嘴湟鱼)

背鳍 II 8, 臀鳍 II 5, 胸鳍 I 18, 腹鳍 I 9, 侧线鳞 100, 鳃耙外行 23、内行 34, 鳃盖条 3。

体高是体长 19%, 前背长 48%, 前躯长 51%, 前腹长 23%, 尾柄长 15%, 尾柄高 6%, 头长 29.2%, 吻长 9.4%, 眼长 3.4%, 眼后长 16.4%, 眼间距 8.4%, 背鳍高 11.2%, 背鳍基长 14%, 臀鳍基长 9.4%, 胸鳍长 17.6%, 腹鳍长 14.4%。

体呈梭形, 头背缘斜直。口前位。上下颌约等长。上颌与鼻孔之间有5个直径约12毫米的肉质突起, 上下唇均为肉质, 其两侧又有薄片突起, 呈卷曲状。下唇中央有一直径9毫米的肉质突起。口新月形, 口前裂处于下眼缘的前下方。眼近圆形, 侧位, 位于头的前半部。鼻孔每侧2个, 位于眼前, 前鼻孔圆形, 后鼻孔狭方形, 鼻瓣较大, 略呈椭圆形。无鬚。鳃膜与峡部相连, 咽头齿2行, 4.3/3.4, 钩勺状。

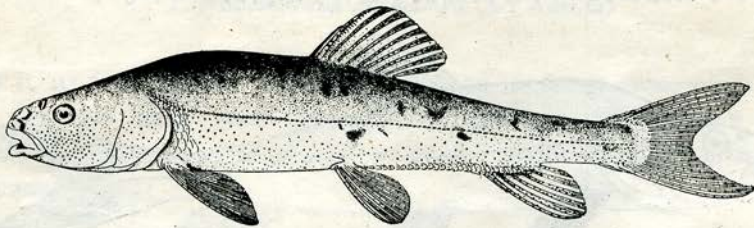

图1 郑氏裸鲤 *Gymnocypris chengi* sp. nov. (体长 500 毫米), 侧面观

鳞除在侧线上以外, 肩上有2—3行鳞, 臀鳍前方有鳞30对, 腹鳍基部有鳞3对, 并有腋鳞1对, 腹部中央有少许排列不整齐的鳞。侧线完全, 在胸鳍上方略向下斜, 不显著弯曲。

背鳍第二棘的后缘有发达的锯齿, 硬棘起点稍在腹鳍起点前上方, 距吻端较尾基为近。胸鳍末端约达于胸腹基距的2/3处。腹鳍末端约达于腹臀基距的1/2处。雄鱼臀鳍

本文于1962年11月7日收到。

* 参加工作的尚有王文滨同志。绘图工作由敖淑兰同志担任。

的第二鳍条最长, 鳍条细硬。雌鱼臀鳍的第一鳍条最长, 鳍条较粗软。尾鳍叉形, 下叶微长。

体背部棕褐色, 有深褐色不规则的大斑, 腹部色浅, 亦有深褐色小点, 各鳍基部橘红色, 远端渐浅。

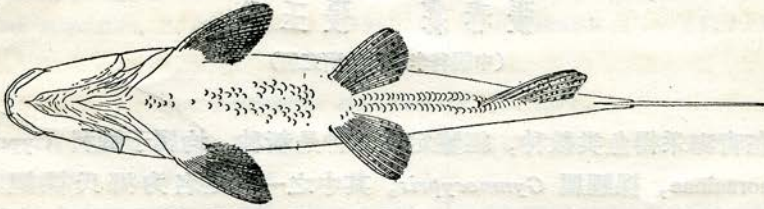

图2 郑氏裸鲤 *Gymnocypris chengi* sp. nov. 腹面观

体重一般十余市斤。秋末在湖湾的砂质底上产卵, 常聚集在有大量刚毛藻繁生的地带。杂食性, 以硅藻类及刚毛藻类为主。鱼卵及肝脏等具毒。

这种鱼的特征与 *Gymnocypris gasterolepidus* Herzstein 相近, 其不同点(1)胸鳍以前有少数鳞, 而不是全数布满鳞片;(2)鳃耙外行 23、内行 34, 而非 18、26。

模式标本一尾(雄体), 编号 59-17, 体长 500 毫米, 1959 年 5 月 6 日采自青海湖黑马河口。副模式标本为解剖标本。模式标本存于中国科学院动物研究所鱼类标本室。

平头裸鲤 *Gymnocypris depressus* sp. nov. (图 3)

(地方名: 黄板湟鱼)

背鳍 II 7, 臀鳍 II 5, 胸鳍 I 19, 腹鳍 I 9, 侧线鳞 117, 鳃耙外行 50、内行 59, 鳃盖条 3。

体高是体长 18.7%, 前背长 49%, 前躯长 52%, 前腹长 26.2%, 尾柄长 15%, 尾柄高 5.7%, 头长 26.5%, 吻长 7.7%, 眼长 3.5%, 眼后长 15.2%, 眼间距 8.7%, 背鳍高 14.2%, 背鳍基长 11.2%, 臀鳍基长 8.7%, 胸鳍长 19.2%, 腹鳍长 15.2%。

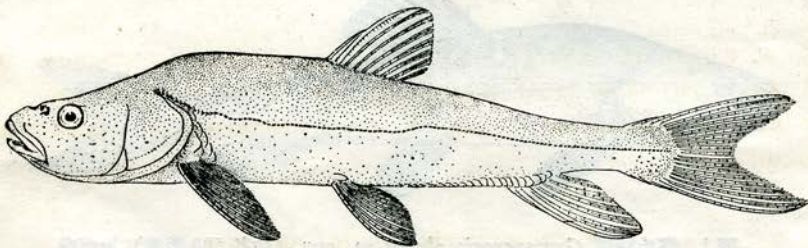

图3 平头裸鲤 *Gymnocypris depressus* sp. nov. (体长 400 毫米)侧面观

体呈梭形。头背部较宽平, 后顶部渐高。口前位。上颌约等于下颌, 无角质层, 口前裂处于下眼缘的正前方。眼侧位, 位于头的前半部, 眼间隔较宽且平。鼻孔每侧 2 个, 距眼较距吻端为近, 前鼻孔圆形, 后鼻孔椭圆形, 有鼻瓣。无鬚。鳃膜与峡部相连。咽头齿 2 行, 4.3/3.4, 钩勺状。

鳞除在侧线上以外, 肩部有一行鳞, 臀鳍前方有鳞 27 对, 腹鳍基部有鳞 4 对, 并有腋鳞 1 对。侧线完全, 在胸鳍上方略向下斜, 不显著弯曲。

背鳍第二棘的后缘有发达的锯齿，硬棘起点稍在腹鳍起点前上方，距吻端与尾基约相等。胸鳍末端约达于胸腹基距的 4/5 处。腹鳍末端约达于腹臀基距的 2/3 处。臀鳍达于尾柄基部。雄鱼臀鳍的外角呈圆形，第一鳍条较第二鳍条短，鳍条细硬，雌鱼的臀鳍的第一鳍条最长，鳍条粗软。尾鳍叉形，下叶微长。

体为橙黄色，别无斑点。各鳍基部为橘红色，远端颜色渐浅。

生长较慢。性成熟期是 2—3 年，产卵期 4—8 月中旬，产卵地点是流入湖中的淡水河流及湖区的海西山一带。卵沉性，橙黄色，成熟卵粒直径 2.5 毫米。怀卵量平均 12,000 个左右。杂食性，以硅藻类为主。鱼卵及肝脏等具毒。

这种鱼的特征与 *Gymnocypris przewalskii* Kessler 相近，其不同点(1)头背部较宽平，后顶部渐高；(2)鳃耙外行 50、内行 59，而非 18—22、28—38。

模式标本一尾(雌体)，编号 59-20，体长 400 毫米，1959 年 5 月 6 日采自青海湖黑马河口。副模式标本为解剖标本。模式标本存于中国科学院动物研究所鱼类标本室。

参 考 文 献

- 张春霖、王文滨：1962. 西藏鱼类初篇。动物学报 14 (4): 529—536, 图 1—5。
 Берг, Л. С.: 1948—49. Рыбы пресных вод СССР и сопредельных стран. 4: 1—3.
 Герценштейн, С. М.: 1888—91. Научные результаты путешествий Н. М. Пржевальского по Центральной Азии. 3: ч. 2. Рыбы.
 Gunther, A.: 1868. Catalogue of fishes in the British Museum. London, 7.
 Kessler, K. T.: 1876. Beschreibung der von Oberst Przewalskii in der Mongolei gesammelten Fische. In *Przewalskii "Mongolia i Strana Tangutow"*, 2(4): 1—36.

НОВЫЕ ВИДЫ РОДА *GYMNOCYPRIS* ИЗ ОЗ. ЦИНХАЯ

Чжан Чун-лин и Чжан Юю-линь
 (Зоологический институт АН Китая)

В 1959 г. из Оз. Цинхая (Кукунора) были добыты некоторые экземпляры рыбы. Из них два вида рода *Gymnocypris* оказались новыми для науки. Один из них именуется *Gymnocypris chengi* в честь знаменитого орнитолога—проф. Чжэн Цзо-синь.

Gymnocypris chengi sp. nov.

D. П 8, А. П 5, Р. I 18, V. I 9. Бок. лин. 100. Жаб. тыч. во внешнем ряду 23, во внутреннем 34. Жаб. луч. 3.

Высота тела составляет 19% длины его. Длина антедорсального—48%. Длина переднего тела—51%. Длина переднего брюха—23%. Длина хвостового стебля—15%. Высота хвостового стебля—6%. Длина головы—29.2%. Длина рыла—9.4%. Диаметр глаза—3.4%. Заглазничная длина—16.4%. Расстояние между глазами—8.4%. Высота спинного плавника—11.2%. Длина основания спинного плавника—14%. Длина основания анального плавника—9.4%. Длина грудного плавника—17.6%. Длина брюшного плавника—14.4%.

Окраска тела бурая с темнобурными пятнами, на брюхе оттенок более светлый, на оснований плавников темнооранжевого и на конце плавников светло-темнооранжевого цвета.

По общим морфологическим характеристикам наш вид очень близок к *Gymnocypris gasterolepidus* Herzstein, но от которого отличается тем, что 1. чешуи перед брюшным плавником меньше. 2. жаберные тычинки во внешнем ряду 23, во внутреннем 34.

Gymnocypris depressus sp. nov.

D. II 7, A. II 5, P. I 19, V. I 9. Бок. лин. 117. Жаб. тыч. во внешнем ряду 50, во внутреннем 59. Жаб. луч. 3.

Высота тела составляет 18.7% длины его. Длина антедорсального—49%. Длина переднего тела—52%. Длина переднего брюха—26.2%. Длина хвостового стебля—15%. Высота хвостового стебля—5.7%. Длина головы—26.5%. Длина рыла—7.7%. Диаметр глаза—3.5%. Заглазничная длина—15.2%. Расстояние между глазами 8.7%. Высота спинного плавника—14.2%. Длина основания спинного плавника—11.2%. Длина основания анального плавника—8.7%. Длина грудного плавника—19.2%. Длина брюшного плавника—15.2%.

Окраска на теле и на оснований плавников темнооранжевая и без пятен. На конце плавников окраска светло-оранжевая.

Описанный вид очень близок к *Gymnocypris Przewalskii* Kessler. Наш вид отличается от *Gymnocypris przewalskii* Kessler тем, что 1. череп широкий и упрощенный и задняя часть черепа более высокая. 2. жаберных тычинок во внешнем ряду 50, во внутреннем 59.